

varig periode kan tillade at omsorgspligten udøves ved hjælp af fysisk magt i form af fastholdelse i hygiejnesituationer. Det skal samtidig gennem den faglige handlingsplan, der efter de gældende regler allerede vil skulle udarbejdes, jfr. § 109 1, stk. 2, søges sikret hvordan magtanvendelse i disse situationer fremover helt kan undgås.

3.4. Flytning

Inden for Persongruppen af mennesker med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne vil der både være personer, der positivt er i stand til at give et informeret samtykke og personer, som ikke er i stand hertil.

Hvis man er i stand til at tage kvalificeret stilling til en given foranstaltning som fx spørgsmålet om en flytning, vil dette i så fald kunne resultere i enten et ja eller et nej. Hvis det resulterer i et nej og flytningen fortsat søges gennemført finder reglerne om optagelse i botilbud uden samtykke anvendelse. Reglerne finder ligeledes anvendelse, hvis personen ikke er i stand til at give et informeret samtykke. Personen vil i så fald enten falde ind under bestemmelsen i stk. 1 eller bestemmelsen i stk. 2 afhængig af om den psykiske funktionsnedsættelse er fremadskridende samt aldersbetinget eller senere erhvervet eller om den psykiske funktionsnedsættelse ikke er fremadskridende, og tvangsmæssig flytning vil herefter kunne gennemføres, hvis de øvrige betingelser efter enten stk. 1 eller efter stk. 2 er opfyldt.

På demensområdet, hvor tilstanden vil være fremadskridende i et eller andet omfang, har det hidtil været antaget på grund af sygdommens karakter og udvikling, at demente mennesker i de fleste tilfælde har størst gavn af at blive i eget hjem og vante omgivelser længst muligt. Der vil således ofte først sent i forløbet være behov for en mere intensiv plejeindsats i et botilbud. Den demente kan derfor ofte, når behovet for den intensive pleje indsats er tilstede, være blevet så dårligt fungerende, at vedkommende ikke selv er i stand til at give et habilt samtykke til et spørgsmål om flytning.

Forslaget sigter på at etablere et regelgrundlag, der tager hensyn til de personer i den omfattede personkreds, som mangler evnen til at give et informeret samtykke og derfor har behov for hjælp til varetagelse af deres interesser i forhold til valg af et egnet botilbud.

Det er således hensigten at sikre, at borgere, der har brug for at modtage et særligt botilbud, også reelt får mulighed herfor, så hensynet til deres retssikkerhed og selvbestemmelsesret ikke utilsigtet får den virkning,

at deres mulighed for at få et egnet botilbud på lige fod med andre borgere begrænses eller udelukkes.

3.5. Samspejlet mellem omsorgspligten og magtanvendelse

Samspejlet mellem på den ene side omsorgspligten, hvorefter der skal ydes den nødvendige og bedst mulige hjælp i situationer, hvor den pågældende ikke selv kan bede om hjælpen eller ikke kan give samtykke til at modtage hjælpen og på den anden side den lettere magtanvendelse, der kan opleves nødvendig i forbindelse hermed, har givet anledning til visse problemer. En øget uddannelsesindsats, udvikling af nye pædagogiske metoder og faglige diskussioner om emnet vil kunne dæmme op for en del af disse problemer med afgrænsningen af omsorgspligten, så et egentligt omsorgssvigt forebygges i situationer, hvor der ikke foreligger et samtykke fra den enkelte. I en del botilbud har man fundet frem til det rette samspil herimellem og det er derfor vigtigt at overføre disse erfaringer til andre botilbud.

Der er allerede på ældreområdet iværksat en lang række formidlings-, udviklings- og uddannelsesinitiativer for at sikre, at det personale, der er beskæftiget med demente og andre, der ikke kan tage vare på sig selv, har den fornødne pædagogiske kompetence. Der er bl.a. arrangeret regionskonferencer om socialpædagogik og demensomsorg, der er igangsat et projekt, der skal udvikle socialpædagogiske metoder til anvendelse over for besværlig/uhensigtsmæssig adfærd hos demente mennesker, og Forvaltningshøjskolen har siden januar 2002 udbudt en diplomuddannelse på demensområdet.

Der vil dog være behov for en præcisering af, hvad der forstås ved omsorgspligt i disse situationer, idet der således ofte vil være et behov for at yde hjælpen uanset den enkeltes samtykke hertil. Ligeledes er der behov for en præcisering af, hvornår der er tale om ulovlig tvang i forbindelse med udøvelse af omsorgspligten og hvornår, der er tale om, at et manglende samtykke vil indebære, at en foranstaltning eller et indgreb skal behandles efter reglerne om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten.

Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner

Lovforslaget skønnes ikke at medføre økonomiske konsekvenser for stat, amter eller kommuner.

Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner

Lovforslaget skønnes at medføre en statslig merudgift til administration på 1,1 mill. kr. årligt (pl-03).